

Sygn. akt II USK 427/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania J. M.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji
z udziałem Rzecznika Praw Obywatelskich
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 października 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu emerytalnego na rzecz ubezpieczonego
kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 28 października 2020 r. oddalił apelację Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. (dalej jako organ emerytalny) od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 13 sierpnia 2020 r., którym zmieniono zaskarżone przez ubezpieczonego J. M. decyzje organu emerytalnego i przyznano ubezpieczonemu prawo do obliczenia jego policyjnej renty inwalidzkiej i emerytury policyjnej, poczynając od dnia 1 października 2017 r. w kwotach ustalonych z pominięciem art.

22a i art. 15c ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 723 ze zm.; dalej ustawa zaopatrzeniowa).

W motywach orzeczenia Sąd Apelacyjny stwierdził, że zgadza się z poczynionymi przez Sąd Okręgowy ustaleniami faktycznymi, ale uznanie przepisów art. 22a, art. 15c. w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej za niekonstytucyjne było przedwczesne, gdyż Trybunał Konstytucyjny proceduje obecnie sprawę ich zgodności z Konstytucją RP (P 4/18). Niemniej jednak - odwołując się między innymi do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 (OSNP 2021 nr 3, poz. 28) - Sąd Apelacyjny uznał, że przepisy art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej rozumiane w ten sposób, że wskazane w nich kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka - są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. A zatem, skoro organ emerytalny jakimkolwiek dowodami - co słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji - nie wykazał, aby ubezpieczony w okresie kształtowania swego świadczenia emerytalno-rentowego, postępował w sposób niegodziwy służąc na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu tego pojęcia wskazanym przez Sąd Najwyższy, w tym by wykonywał kiedykolwiek zadania, polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, to nie zostało spełnione kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” upoważniające do weryfikacji jego świadczenia emerytalnego. Nie może budzić wątpliwości, że zgodnie z ogólnymi regułami dowodowymi kontradyktoryjnego procesu cywilnego, obowiązek wykazania

przesłanki umożliwiającej weryfikowanie świadczenia emerytalnego ubezpieczonego (służba na rzecz totalitarnego państwa) obciążał organ emerytalny.

Organ emerytalny w całości zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c., przez zaniechanie rozpatrzenia apelacji w granicach postawionych w niej zarzutów oraz brak wskazania podstawy prawnej, na zasadzie której Sąd Okręgowy ustalił wysokość emerytury policyjnej dla ubezpieczonego z pominięciem art. 15c ustawy zaopatrzeniowej, skoro poprzednie regulacje zawarte w ustawie zaopatrzeniowej, a dotyczące przyjmowania 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 nie obowiązują; 2) art. 232 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., polegające na nieustaleniu przez Sąd pierwszej instancji zakresu działań formacji, w której służył ubezpieczony, z nieuzasadnionym stwierdzeniem, że „czynienie dalszych rozważań poza odwołaniem się do uchwały Sądu Najwyższego III UZP 1/20 (...) mijało by się z celem i rozwadniało klarowną materię”, podczas gdy w treści tej uchwały wskazano, że kryterium służby na rzecz państwa totalitarnego powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, Sąd Apelacyjny nie wskazał zaś zakresu zadań formacji, w której służył ubezpieczony; 3) art. 244 k.p.c. w związku z art. 252 k.p.c. polegające na zakwestionowaniu przez Sąd pierwszej instancji treści informacji IPN, mimo braku udowodnienia przez ubezpieczonego okoliczności przeciwnych i w rezultacie bezpodstawne przełamanie mocy dowodowej dokumentu urzędowego, w szczególności w sytuacji, gdy w toku postępowania nie zakwestionowano okoliczności, że ubezpieczony służył w odpowiedniku terenowym Departamentu III Służby Bezpieczeństwa, który w ocenie IPN realizował czynności niezbędne w funkcjonowaniu aparatu bezpieczeństwa; 4) art. 385 k.p.c., przez oddalenie apelacji, podczas gdy zasługiwała ona na uwzględnienie.

Skarżący podniósł również zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest: 1) art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. c *tiret* czwarte, przez jego niezastosowanie i uznanie wbrew przepisom ustawy zaopatrzeniowej, że sam fakt służby na rzecz formacji wyszczególnionej w tym przepisie nie jest wystarczający dla zastosowania regulacji

przewidzianych w jej art. 15c ust. 1, 3, art. 22a ust. 1, 3, co spowodowało dokonanie nieuprawnionej modyfikacji pojęcia „służby na rzecz państwa totalitarnego”, jakoby ubezpieczonemu należało udowodnić dodatkowo popełnienie czynów naruszających podstawowe prawa i wolności obywatelskie, co nie znajduje żadnych podstaw prawnych i stanowi o kreowaniu prawa przez sąd pracy, co więcej przyjęcie indywidualnej odpowiedzialności ubezpieczonych jest bezzasadne mając na uwadze stwierdzony przez IPN fakt niszczenia dokumentacji osobowej oraz sposób działania ówczesnego aparatu bezpieczeństwa; 2) art. 13a ust. 1 i 5 w związku z art. 15c ust. 4 i art. 22a ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej w związku z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Celno-Skarbowej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2018 r., poz. 2373 ze zm.), przez ich niezastosowanie i uznanie, że skarżący powinien był udowodnić, że ubezpieczony wykonywał zadania polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, podczas gdy powyższe, po pierwsze nie stanowi podstawy weryfikacji świadczenia emerytalnego, po drugie w toku postępowania ustalono, że ubezpieczony pełnił służbę w formacji niezbędnej dla funkcjonowania Służby Bezpieczeństwa, które to formacje w ocenie IPN zadania polegające na naruszaniu praw człowieka i obywatela realizowały, po trzecie w ocenie IPN pion III SB, w której służył ubezpieczony mógł realizować takie zadania jak: ochrona operacyjna wydawnictw i redakcji prasowych, instytutów naukowych, placówek badawczych, stowarzyszeń naukowych, duszpasterstw akademickich oraz pozyskiwanie tajnych współpracowników i osobowych źródeł informacji w tych środowiskach; 3) art. 176 ust. 1 Konstytucji RP, przez jego niezastosowanie i pozbawienie skarżącego prawa do dwuinstancyjnego postępowania sądowego przez w pierwszej kolejności brak precyzyjnego wskazania zadań formacji, w której służył ubezpieczony oraz brak odniesienia się

przez Sąd drugiej instancji do zarzutów apelacyjnych sformułowanych przez skarżącego.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu i pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i oddalenie odwołań od zaskarżonych decyzji oraz o zasądzenie na jego rzecz od ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę: 1) oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, 2) występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych sprowadzających się do odpowiedzi na następujące pytania: a) czy możliwe jest dokonanie zmiany definicji pojęcia ustawowego „służby na rzecz państwa totalitarnego”, a ponadto czy zasadne jest odstępowanie od ustalania zakresu zadań formacji, w której służył ubezpieczony? b) czy pomimo tego, że w ocenie historyków IPN Departament III Służby Bezpieczeństwa mógł realizować takie zadania jak: ochrona operacyjna wydawnictw i redakcji prasowych, instytutów naukowych, placówek badawczych, stowarzyszeń naukowych, duszpasterstw akademickich oraz pozyskiwanie tajnych współpracowników i osobowych źródeł informacji w tych środowiskach, możliwym jest stwierdzenie, że formacja ta nie dopuszczała się łamania praw człowieka i obywatela? c) czy dopuszczalne jest zaprzeczenie prawdziwości dokumentu urzędowego w postaci informacji o przebiegu służby w sytuacji, gdy w toku postępowania nie został w sposób precyzyjny i jednoznaczny ustalony zakres zadań formacji, w której służył ubezpieczony? oraz 3) potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w orzecznictwie sądów, a to art. 13a ust. 5, art. 13b, art. 15c ust. 1 – 3 i art. 22a ust. 1 - 4 ustawy zaopatrzeniowej, ponieważ Sąd Apelacyjny dokonał modyfikacji pojęcia „służby na rzecz państwa totalitarnego”, która w rozumieniu ustawy zaopatrzeniowej jest identyfikowalna z pełnieniem służby w formacji określonej w art. 13b tej ustawy, a więc rozstrzygnięcia wymaga: - czy możliwe jest dokonanie zmiany tej definicji przez sąd rozpoznający sprawę, - jakie okoliczności należałoby wykazać w toku postępowania,

skoro Sąd Apelacyjny wskazał dwie możliwe definicje „służby na rzecz państwa totalitarnego”, gdzie według pierwszej jest to „popętnienie czynów naruszających podstawowe prawa i wolności obywatelskie”, a według drugiej to „zadania polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli”, - czy prawidłowe jest uznanie przez Sąd Apelacyjny, że w rozpoznawanej sprawie należało wykazać, że ubezpieczony osobiście popełnił czyny polegające na naruszeniu podstawowych praw i wolności obywatelskich.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wg norm przepisanych.

O odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wniósł także Rzecznik Praw Obywatelskich.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na trzech spośród wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłankach, tj. występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999).

Ponadto, istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19

stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Powołanie się na tę przyczynę kasacyjną zakłada więc nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Natomiast przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie jest - w świetle utrwalonego orzecznictwa - oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego)

określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, LEX nr 2375942; z dnia 2 marca 2012 r., III PK 73/11, LEX nr 1215153; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531 i orzeczenia tam powołane). Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane. O ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774; z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 2/2018, LEX nr 2497594). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Oczywiście naruszenie prawa powinno być zatem rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2021 r., I PSK 11/21, LEX nr 3106016). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia

prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343; z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzeczenia).

Kierując się rozważaniami dokonanymi powyżej stwierdzić trzeba, że skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie powołanych we wniosku przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy w swym orzecznictwie zajął już stanowisko odnośnie do przedstawianych przez skarżącego wątpliwości, a nie zachodzą przesłanki uzasadniające jego zmianę. Kwestie podnoszone we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ramach formułowanych przez skarżącego zagadnień prawnych i potrzeby wykładni przepisów zostały rozstrzygnięte w powołanej przez Sąd Apelacyjny uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20. W uchwale tej przyjęto, że sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby i w razie stosownego zarzutu przeciwko osnowie tej informacji, sąd będzie zobowiązany do rekonstrukcji jej przebiegu w konkretnym wypadku. Przedstawione przez ubezpieczonego kontryfikty muszą podlegać swobodnej ocenie, w szczególności w kontekście długości okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., miejsca pełnienia służby, zajmowanego stanowiska czy stopnia służbowego. Przebieg procesu będzie oscylował wokół procesowych zasad dowodzenia i rozkładu ciężaru dowodów, z uwzględnieniem dowodów *prima facie*, domniemań faktycznych (wynikających chociażby z informacji o przebiegu służby) i prawnych oraz zasad ich obalania. Stąd też stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (zob. T. Smoliński, M. Tyska,

Stanowisko judykatury w sprawie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy pełniących „służbę na rzecz totalitarnego państwa”, Praca i Zabezpieczenie Społeczne z 2022 r. nr 2, s.33-43). Do powyższej uchwały Sąd Najwyższy odwołał się również w postanowieniu z dnia 14 września 2021 r., III USK 259/21 (LEX nr 3228046).

Odnosząc się natomiast do podnoszonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci jej oczywistej zasadności stwierdzić należy, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., z uwagi na brak wskazania przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na „pierwszy rzut oka”. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie powołał bowiem żadnych przepisów prawa, które zostały jego zdaniem w ewidentny sposób naruszone i w naruszeniu których upatruje oczywistej zasadności skargi. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W związku z powyższym w uzasadnieniu wniosku brakuje odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, którą skarżący wykazałby walor oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Nie jest w tym zakresie wystarczające samo odesłanie do podstaw skargi i ich uzasadnienia. Ponadto utrwalonym poglądem w orzecznictwie jest, iż uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) co do zasady wyklucza możliwość twierdzenia o oczywistej zasadności skargi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2017 r., II UK 170/16, LEX nr 2310113). Albo jest tak, że w sprawie są istotne wątpliwości prawne, wobec czego jej rozstrzygnięcie nie jest oczywiste, albo nie ma żadnych wątpliwości tego rodzaju, a występują rażące uchybienia wytknięte w skardze, świadczące o jej oczywistej zasadności. To co wątpliwe nie może być oczywiste (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2020 r., III UK 389/19, LEX nr 3153400).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.